

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNA
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Prototieru DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

† Dr. Vasile Pahone.

Pr. Ion Goron: Religiunea persană.

Pr. Mihail Georgiu: „Simbolul sau apostoliceasca mărturisire a credinței“.

Adunarea generală a „Astrei“ la Sf. Gheorghe. Cronică. — Comunicate oficiale. — Concursuri pentru întregirea postului de protopop al tr. Lăpuș și a postului de paroh în Idicel-pădure.

† Dr. VASILE PAHONE

Iată numele unui om, care prin moartea sa lasă un gol mare în sânul Bisericii noastre ortodoxe — mai ales în orașul Bistrița — și'n toate instituțiile de Stat și culturale. Vrednicia vieții lui de om integru, bun Român și mai ales om închinat cu totul Bisericii strămoșești, toate acestea ne fac să regretăm mult trecerea lui la cele veșnice.

Ziua de 9 Septembrie 1931 la ora 11 și 30' bunul Dumnezeu i-a cerut sufletul. Vestea tristă s'a răspândit în toate părțile și a cuprins de jale pe toți cei ce l-au cunoscut și iubit — mai ales că-l știam sănătos.

Înmormântarea s'a făcut în 11 Sept. cu mare pompă, așa cum s'a convenit omului ce-a jucat rol însemnat în viața noastră bisericească și națională. P. Sf. Sa Episcopul nostru *Nicolae Ivan*, îndată după primirea știrii telefonice a expediat văduvei următoarea depeșă: „*Sdrobit de durere, deplâng moartea neașteptată și nedorită a bunului și vrednicului vostru soț — distins fiu al Bisericii noastre. Dumnezeu bunul să-ți dea tărie să suporti cu resignație creștinească aceasta lovitură grea a sorții. La înmormântare vom esmite o delegație.*“ Astfel a și delegat pe P. C. D. Protopop și asesor N. Vasiu al Clujului și C. Diacon V. Bogdan, cari au oficiat Prohodul însoțiți de P. C. Protopop stavrofor Grig. Pletosu și un sobor de 12 preoți tractuali.

După o scurtă rugăciune și Ectenia, cor-

tegiul pleacă dela locuință spre capela ortodoxă, însoțit de toate autoritățile orașului, fără deosebire de confesiune ori naționalitate. Ajunși aici sicriul a fost introdus în capela neîncăpătoare și scos iar în curte, ca publicul mare să ia parte la prohod.

Terminat acesta începe șirul cuvântărilor. P. C. D. protopop N. Vasiu, care prin verva-i obicinuită reliefează meritele deosebite ale defunctului. În liniamente generale spune: Biserica noastră își exprimă întristarea mare când moartea chiamă dintre noi pe unul din cei mai vrednici fii ai Bisericii. Orice rațiune ar fi, faptul morții nu-l poate destăinui, dacă nu s'ar inspira la izvorul înțelepciunii divine. Arată cum omenirea îmbuibată de teorii fără de nici un scop bine determinat, nu-și poate găsi sprijin împotriva morții decât în cuvintele Sf. Scripturi „moartea s'a zdrobit“. Cuvintele apostolului „că celce a purtat icoana vieții, e dator să o poarte și'n lumea cealaltă“ se potrivesc mult regretatului *Dr. Vasile Pahone*. Înșiră meritele în organizarea parohiei și'n numele P. Sf. Sale exprimă regretele Bisericii pentru pierderea lui, iar „când va suna clopotul Sionului nou, pe care el vrea să-l cumpere — acela va vesti fiecărui să-și iubească Biserica, credința și neamul, cum el le-a iubit“.

Di Dr. I. Lazar avocat, pleacă dela cuvintele bătrânului cronicar, „nu omul stăpânește vremurile, ci bietul om e sub stăpânirea lor“. Spune cum în împrejurările

date și'n cari Dr. V. Pahone a fost la locul de frunte, suntem datori a regreta plecarea lui. Iubirea dărză de neam, munca cinstită de avocat, credința strămoșească dusă până la scaunul vlădicesc, în viața publică gânduri mărețe, iată ce a caracterizat viața lui. În numele baroului advocațional — al cărui președinte era defunctul — ia rămas bun. D-l jude Berariu în numele magistraților vorbește de calitățile și idealurile lui dârze, ce nu le-a părăsit nicicând. Dl fost ministru *Al. Lapedatu*, în numele partidului liberal, face elogiul defunctului prin frumoasa vorbire pe care o dăm în întregime:

Vasile Pahone a fost din generația acelor români ardeleni, cari, cu mari jertfe și cu grea trudă, au trebuit să-și facă singuri cariere și situații în viață, pentru ca, trecând din lumea satelor în a orașelor, să poată da neamului aceea vrednică pătură de conducători intelectuali și harnică clasă burgheză antibelică, din mijlocul cărora să recruteau campionii modești și serioși, pricepuți și devotați, ai acțiunilor și manifestațiilor pentru propășirea — sub toate raporturile — a poporului român ardelen.

În viața socială, economică, bisericească, culturală și politică pretutindeni îi găseai pe acești bravi oameni la locul de datorie și de onoare, în cercul strâmt dar cu atât mai important al rosturilor vieții lor locale. Activitatea și meritele lor erau apreciate și recunoscute în toată lumea românească, așa că nu era ardelen intelectual, în curent cu viața publică românească, care să nu știe, să nu cunoască pe conaționalii de felul lui Vasile Pahone. Căci ei erau în centrele lor, fruntașii, exponenții, în toate celea, ai neamului.

Cu nume deci bine cunoscut și cu reputație bine stabilită, el a intrat în România-Mare, cu aceleași sentimente înalte, cu aceleași credințe tari și cu aceleași nădejdi întemciate în viitorul neamului, acum reîntregit în strămoșeștiile sale hotare, cu care am intrat toți cei cărora ne-a fost hărăzită aceasta norocire. Și a servit, în slujbele și demnitățile ce i-au fost încredințate și rezervate, interesele și năzuințele patriei liberate, cu aceeași conștiință și cu același devotament, cu care a slujit și pe cele ale neamului subjugat.

Iar când a fost să se înregimenteze într'un partid politic, căruia să-i consacre munca și experiența sa pe terenul vieții publice, după neașteptate decepțiuni, ca ale multora di tre ai noștri, fericitul în Domnul, a venit cu încredere și hotărâre, în rândurile P. N. L., pe care înțelegea să-i servească cu același zel cu care a servit toate cauzele bune obștești și care, partidul, la rândul său, apreciindu-i meritele, avea să-i dea locul convenit de muncă și de răspundere.

Moartea a curmat însă toate aceste perspective, spre adâncul regret nu numai al nostru, al comilitonilor săi politici din P. N. L. în numele

căruia am trista însărcinare să rostesc acest omagial cuvânt, ci al întregii societăți românești, care însoțește, azi, la locul de veșnică odihnă, cu sinceră și emoționantă durere, pe unul din cei mai vrednici și merituoși ai săi.

Fie-i țărâna ușoară.

D-na Dr. A. Bejan în numele Soc. femeilor ort. rom. din loc își ia rămas bun dela ortodoxul vrednic Dr. V. Pahone, a cărui ultimă creație a fost organizarea acestei societăți. Exprimă în cuvinte frumoase pierderea ireparabilă a plecării sale. Dl Tr. Șimon în numele funcționarilor județului; Dl prof. Dr. A. Buzdug în numele Fondurilor grănicerilor și Dl Dr. Longin, avocat, în numele Societății „Regna“, toți evidențiază pierderea regretatului, ca membru în aceste instituțiuni.

Carul funebru pleacă, iar în fața bisericii ort. în construcție — a cărei ziduri neisprăvite sunt cuprinse de vâlul jalei pentru ctitorul lor, ce acum pentru ultima dată stă rece — se face o ectenie. Clopotele bisericilor streine din oraș, prin dangătul lor jalnic, înlocuiesc tăcerea mută a bisericii noastre. Dl revizor pens. I. Pavel în numele Consiliului parohial — al cărui președinte era defunctul — exprimă durerea mare ce suferă biserica noastră prin pierderea lui. Alături de vrednicul Protopop Gr. Pletosu și de alți vrednici bărbați s'a străduit să ridice noul măreț Sion, dar pe care durere, azi îl părăsește neterminat.

După aceste convoiul pleacă spre cimitir, unde cosciugul este coborât în negrul mormânt. Întristarea de pe fețele tuturor, era dovada vie a regretului pentru pierderea lui. Dumnezeu cel sfânt și drept să-i răsplătească pentru faptele mărețe, iar noi îi vom păstra amintirea cu evlavie.

Adunarea generală a „Astrei“ la Sf. Gheorghe.

Primirea oficială a oaspeților s'a făcut în ziua de 12 Sept. c., după masă, de către primarul și notabilitățile orașului. Duminică dimineața s'au săvârșit servicii religioase în bisericile românești. La cea ortodoxă a servit însuși I. P. S. Sa Mitropolitul *Nicolae Bălan*, rostind o frumoasă cuvântare despre rolul bisericii în politica culturală de până azi a „Astrei“.

Adunarea generală s'a deschis la ora 11 de către dl *Dr. Gh. Preda*, vicepreședintele „Astrei”, în locul președintelui V. Goldiș, care fiind suferind a dimisionat din această demnitate.

După cetirea telegramelor omagiale trimise M. Sale Regelui, dlui N. Iorga și V. Goldiș, au urmat cuvântările de salut ale dnilor Dr. I. Lupaș, Iacob Pop, Gr. Popescu, Em. Bucuța, Maria Popescu, etc.

A urmat masa comună la care s'au rostit importante toasturi, între cari dl prof. Gh. Bogdan-Duică a spus, că activitatea de-acum a Astrei este o robinsonadă culturală, ce nu are sprijinul nimănui, membrii Astrei sunt robii unei culturi în fața unui popor care nu se prea grăbește s'o primească.

Toți oaspeții au asistat, după masă, la defilarea delegaților din comunele din jur în costume naționale. Intre cei ce au defilat a fost și o turmă de oi și o stână improvizată. Defilarea s'a încheiat cu cântece și dansuri naționale. Încheindu-se defilarea s'a vizitat expoziția camerei de agricultură unde pentru o mai bună demonstrare a raporturilor prețului grâului cu alte mărfuri, s'a pus alături de o majă metrică de grâu valoarea lui în ciorapi, stofă, opinci, etc., totasemenea alături de un klg. de lapte valoarea în chibrituri (o cutie), 12 boabe de cafea, trei cue, trei ace de siguranță, o țigară și jumătate, etc.

Ședința de după masă s'a deschis cu conferința dlui prof. *Sabin Oprean*, despre „Ținutul Secuiesc”. A urmat cuvântarea d. prof. *Gh. Bogdan-Duică*, despre probleme culturale ale „Astrei” și a celor ce ar trebui să lucreze.

Seara s'a dat un festival artistic la care a ținut o conferință pâr. can. I. Agârbiceanu.

În ședința de dimineață a zilei a doua, vicepreședintele *Dr. Gh. Preda*, a citit darea de seamă despre activitatea „Astrei” în anul trecut.

S'au censurat și aprobat socotelile anului expirat și s'a votat bugetul anului viitor.

Comitetul central s'a întregit prin alegerea prot. Nic. Togan ca al doilea vicepreședinte. Ce privește dimisia dlui președinte V. Goldiș, cu unanimitate a fost respinsă, hotărînd să nu se facă alegere cât va trăi dl Vasile Goldiș.

Locul ținerii viitoarei adunări generale a rămas în grija Comitetului central.

Încheindu-se adunarea dl Dr. Gh. Preda a mulțumit participanților pentru concursul dat la buna reușită din toate punctele de vedere.

ÎNAINTE DE CHRISTOS

Religiunea persană.

„Au nu știți, că de vă dați cuiva pe voi robi de ascultare, robi sunteți cui vă supuneți: fie păcatului, spre moarte, fie ascultării de Dumnezeu, spre dreptate ?”

Rom. 6. 16.

Cel mai mare dușman, în fața căruia ne cutremurăm cu toții, dar în fața căruia s'au cutremurat mai ales oamenii din anticitate e *moartea*. Această cutremurare vine, mai ales în anticitate, din experiența amară, tragică, că moartea vine să pună capăt vieții, care pe lângă toate eforturile cinstite, eroice ale omului nu poate fi deplin fericită. Nici odată omul nu se va putea împacă cu gândul acesta; schinteia dumnezească dintr'ânsul reclamă cu tărie dreptul de a se reîntoarce în perfecțiunea vecinică, de unde își are obârșia. De-aceea, în toate religiunile găsim, formulată într'o formă mai mult ori mai puțin clară, credința, că sufletul nemuritor al omului în cele din urmă va termina prin a ajunge la viață perfect desăvârșită, deplin fericită în sînul divinității. Aceasta credință e mai clar formulată în religiunea persană: la sfârșitul veacurilor, în cumplita nimicire prin foc a tot ce e rău în lumea văzută și nevăzută, Ahura Mazda, singurul Dumnezeu, atotputernic, atotdrept, atotbun, va învinge pe Ahriman și pe demonii lui necurați și îi va nimici. Atunci cei ce s'au luptat în viața aceasta alături de Ahura Mazda împotriva răului, vor trece fără nici o durere în împărăția lui Dumnezeu. Și fiindcă Dumnezeu e atotbun, nici cei răi, cei-ce au servit în lume pe Ahriman, nu vor pieri cu desăvârșire, ci se vor ispăși, se vor curăți în focul nimicitor, între grozave chinuri, și vor trece și ei apoi în împărăția lui Dumnezeu.

După cum vedem, conform concepțiunii persane existența vecinică are numai Dumnezeu și sufletul omenesc. În cele din

urmă răul și principiul acestuia, Ahriman și demonii lui, vor fi nimiciti.

Astfel marea, greua, în raport cu viața religioasă deciziva problemă a răului în legăturile lui cu omul era rezolvată. Omul avea conștiința datoriei lui de a se lupta împotriva răului și siguranța, că în cele din urmă va scăpa definitiv de el.

Dar omul e ființă rațională. Necesitatea de a justifica orice credință în fața rațiunii nu poate fi înlăturată. De-aceea problema răului trebuie rezolvată în întregimea ei; nu e suficient să răspundem numai la ceace va fi sfârșitul răului ci trebuie să răspundem la întrebările: care e originea și care e rostul dăinuirii răului în lumea aceasta?

În răspunsul dat la aceste întrebări se găsește piatra de încercare, piatra din capul unghiului a tuturor religiunilor din lume; el este motivul, pentru care concepția despre divinitate nu s'a putut ridica în lumea antică numai la Evrei până la monoteismul pur; el este izvorul unor grele rătăcirii eretice chiar și în sînul creștinismului.

Am văzut că buddhismul confundă răul cu însași lumea, cu existența materială. Răspunsul religiunii persane la problema existenței răului e tot așa de incomplet. Cel mai vechiu element în religiunea persană este cultul animalelor. Din cele mai îndepărtate timpuri animalele, cari formau obiect de adorare, erau împărțite în două categorii: animale folositoare și animale nefolositoare. Din aceasta concepție primitivă s'a desvoltat apoi credința în demoni, ființe spirituale, cari erau iarăși de două feluri: buni și răi. Vedem deci că dualismul atât de caracteristic al acestei religiuni a existat din vechime și el n'a putut fi eliminat din concepția religioasă nici de Zoroastru, marele erou și reformator religios.

Zoroastru desființează cultul demonilor, căutând să introducă monoteismul. După concepția lui singura ființă vrednică de închinare este Ahura Mazda, vecinicul Dumnezeu, principiul a tot ce e bun, curat, nobil, dătător de viață, ideal în lumea aceasta. Aceasta concepție frumoasă a divinității întâmpină totuși, o mare greutate. Dacă Dumnezeu e bunătate, de ce există răul? Căci el există alături de bine, ba pare a fi chiar mai puternic decât acesta;

câți oameni nu sunt doar, cărora le merge rău, deși sunt cinstiți, harnici și morali și câți miserabili nu se fericesc în lumea aceasta! Dacă Dumnezeu e bun, atunci răul nu poate să existe după voința Lui, ci e rezultatul unei alte voinți, a unei voinți opuse, contrare.

Alături de Ahura Mazda mai există deci un Dumnezeu, Ahriman, dușman neîmpăcat al celui dintâiu și dușman neîmpăcat al omului. Prin materialitatea ei, prin felul ei de a fi nedesăvârșită, lumea aceasta pare să fie sub stăpânirea lui, după cum sub stăpânirea lui pare să fie și trupul omenească. Din pricina acestei stăpâniri suferă sufletul.

În lumea aceasta și în lumea viitoare nu există altă modalitate de a scăpa din ghiarele răului, din stăpânirea suferințelor sufletești, decât lupta. Lupta împotriva propriului trup păcătos și lupta împotriva răului sub orice formă s'ar manifesta el. Aceasta luptă trebuie purtată cu curaj, omul are doar alături de el pe Dumnezeul binelui și îl așteaptă cea mai frumoasă răsplată: fericirea deplină, vecinică.

Creștinii nu putem privi decât cu simpatie și cu compătimire eforturile sufletești și intelectuale ale buddhismului și ale parsismului, admirând înălțimea morală până la care s'au putut ridica. Cu simpatie, căci frământările lor sufletești sub frământările noastre: Dumnezeu, nemurirea, răul, rescumpărarea, viața vecinică. Credința lor, că omul trebuie să contribuie din partea lui la rezolvarea problemei răului cu un eroism moral, este credința noastră.

Iar compătimirea noastră o merită pentru faptul, că nu au avut un Mântuitor, care să le arate adevărata cauză originară a răului moral în voința decăzută a ființelor înzestrate cu suflet nemuritor și liber, și marea lor greșală de a privi lumea aceasta ca un teren de lupte nesfârșite între bine și rău, ca o vale a plângerilor.

Acesta este marele defect al acestor religiuni: prin concepția greșită asupra originii și sensului răului, ele au încetat de a fi un factor de progres în viața popoarelor, cari le-au profesat. Fiindcă n'au ajuns până la concepția păcatului, fiindcă omul nu se simțea cu nimic vinovat și deci responsabil

pentru răul ce dăinuiește pe pământ, pământul a fost părăsit și lăsat în grija Satanei.

Mulțămîta Mântuitorului, noi știm, că și pământul, cu nedeșăvârșirea-i inerentă, face parte din împărăția fără margini a lui Dumnezeu. Și mai știm, că trăind conform voinței lui Dumnezeu scurta noastră viață aici pe pământ nu e decât o pregătire, un preludiu, o palidă icoană a fericirii ce va să fie.

Pr. I. Goron.

„Simbolul sau apostoliceasca mărturisire a credinței“.

(Un manuscript vechiu).

I. *Manuscriptul „Simbolul sau Apostoliceasca Mărturisire a Credinței“* este un manuscript scris pe o eoață de hârtie, adică pe 2 foi (4 file sau 4 pagini), lungimea unei foi e de 38.7 cm. și lățimea de 23.3 cm. Scrisoarea e cirilică, frumoasă, dreaptă puțin plecată. Titlul manuscriptului, literile de început a fiecărui vers sau stich și sfârșitul manuscriptului, unde se spune locul scrierii, data și autorul, sunt scrise cu litere roșii. La începutul manuscriptului e un ornament cu negru și roșu foarte frumos. Asemenea și liniile de pe margini și despărțitoare între texte, sunt trase cu negru și roșu.

Conține, precum spune și titlul: „Simbolul sau apostoliceasca mărturisire a credinței“ cu locuri paralele scoase, câte un citat, vers sau stich, din Testamentul vechiu și Testamentul nou, la câte un cuvânt sau la mai multe cuvinte luate împreună din Simbolul credinței. Pe marginea stângă e Simbolul credinței, pe o rubrică de 3.5 cm. și pe partea dreaptă, pe o rubrică de 18 cm., sunt citatele din T. V. și T. N.

La început e titlul manuscriptului, cu roșu, împodobit cu figuri frumoase de litere combinate între ele. Iar la sfârșit epilogul: locul, data și autorul manuscriptului.

Titlul e în 2 șire; pe fila 1, afară de titlu, sunt 32 șire; pe fila 2, sunt 35 șire; pe fila 3, sunt 38 șire; pe fila 4, afară de Epilog, sunt 29 șire și Epilogul, pe fila 4, e scris în 4 șire. Total 140 șire.

Marca de hârtie sau filigrana e pe foaia primă: un scut treiunghiular cu ramuri. Din cauza scrisorii, a vechimii, îngălbînirii și

îndoiturilor hârtiei, nu se poate observa bine. Pe foaia II. e un oblung 12/1.5 cm. cu litere mari latine, ce nu se pot bine distinge, îndoit și în parte fiind rupt manuscriptul pe acel loc.

Manuscriptul e îndoit în 3 părți și s'a păstrat între 2 păreți de piele 14/13 cm.

Întreg titlul manuscriptului e: „Simbolul sau apostoliceasca mărturisire a credinței, scoasă din Testamentul vechiu și din cel nou pentru folosul fiește căruia creștin“.

II. *Autorul manuscriptului* e un anumit *Florea Luchii* (Lukii), care se subscie la urmă cu un frumos iscălaș și de desupt profesiunea: *Dascăl*. Locul scrierii, precum însuși spune, e: *Flaumhaim*, în *Țara Maințului* (Germania). Data scrierii e: *12 Ianuar 1796*. Cine a fost *Florea Luchii*, și ce a căutat prin *Țara Maințului* în *Flaumhaim*, nu se poate ști.

Întreg epilogul sau sfârșitul manuscriptului e: „Acest Simbol al credinței din Testamentul vechiu și din cel nou, precum mai sus sau însemnat, sau scos și sau scris în *Flaumhaim*, în țara *Maințului* Ienuarie 12, Anul 1796, prin mine *Florea Luchii* (m. p.) *Dascăl*.“

III. *Însemnătatea manuscriptului* zace în aceea, că până acum nu se cunosc manuscripte în felul acesta în limba română, precum nici tipărituri sau traduceri din altă limbă. E de însemnătate manuscriptul nu atât prin vechimea lui, fiind de o dată mai nouă, 1796, ci prin ceea-ce conține.

Prin explicarea Simbolului credinței cu citate, versuri sau stichuri din Sf. Scriptură, prin locurile paralele nu numai din Testamentul nou, ci și din Testamentul vechiu, iese la iveală cunoștința adâncă în Sfânta Scriptură a *Dascălului Florea Luchii*. Explicarea Simbolului credinței e făcută nu după încheieturile de credință, ci după câte un cuvânt mai însemnat sau după mai multe cuvinte luate împreună, neținând cont de încheieturi, afară de câteva la sfârșitul Simbolului credinței. Se iau anumite cuvinte dela sfârșitul unei încheieturi și începutul altei încheieturi. În unele locuri se explică câte un singur cuvânt mai însemnat, ca: Crez, Tatăl, Atotțiitorul, Hristos, Fiul, Dumnezeu, Și a pățimit, Și s'a îngropat, Și a înviat, Să judece, Sobornicească, Amin. În

alte locuri se iau mai multe cuvinte împreună: „Unul născut“... până la: „Și s'a întrupat“ și neîncăpând pe margine, s'au scris cuvintele din Simbol până unde au încăput și apoi s'a pus cuvântul *iproci* și *celelalte*. Tot așa după „Domnul de viață făcătorul“.

Citatele din Sf. Scriptură sunt bine alese. Poatecă în anumite locuri se puteau lua alte citate mai potrivite. Însă dacă ne cugetăm la timpul, când s'a scris manuscriptul, la cultura și profesiunea autorului, și nefiind alte scrieri în limba română de acest fel, reese însemnătatea manuscriptului nu atât din punct de vedere al vechimei, ci al conținutului său, precum și cunoștința biblică a autorului Florea Luchii, socotind citatele, stichurile din Sf. Scriptură în „*Flaumhaim, țara Măintului*“.

Locurile paralele din Testamentul vechiu și Testamentul nou din manuscript nu sunt luate după Biblia de Britania, ci sunt originale ale autorului.

IV. Particularități de limbă. Limba în care s'a scris manuscriptul, e limba vechilor noastre cărți bisericești.

1. Ca particularități fonetice:

- a. cleaștele, înviarea, iaste, porceade, etc.
- e. *ce* în loc de *ci*.
- i. *sintu* în loc de *sunt*, *căzind*, *osindirii*, etc.
- o. *noao*, *voao*, *luoa*.
- ă. Sărafim, trăbue, rădice, răsipi, înțelegerea, șăzut.
- h. Palatalizarea lui *f* în *h*: *hierul*.
- z. *zburară*.

Apoi *crezi* și *lucrezi* în loc de *crez* și *lucrez*, să *margă* în loc de să *meargă*, dea *direapta*.

Rotacism: *nimăru*.

2. Particularități morfologice:

vine blând și mântuind și smerit.

3. Particularități sintactice:

Forma genitivului: *Dumnezeului*.

Forma: *câini* și *mâini* (ca în Muntenia).

Forma: *Moisei* în loc de *Moisi*.

Plural în loc de singular:

„Toată adunarea să sculară și l dusără pre el la Pilat“.

„El sau îngropat... și... au murit... și nedreptate nau făcut... și nu sau aflat vicleșug în gura lui“.

„Is. Hs., carele sau sculat“.

„Iară un Sărafim zburară spre mine“.

„Iară Domnul... au vorbit... sau suit la Ceriu, și au șăzut...“; etc.

4. Particularități lexicale:

- a) Elemente greco-latine: *Genezis*, *Exod*, *Deuteronomium*, *frumseață*, *porceade*, să *încredințază*.
- b) Elemente slavone: *Râmleni*, *norod*, *videniile*, *slava*, *izbăvi*, *blagoslovi*, *proslăvi*, *iproci*.
- c) Elemente ungurești: *vicleșug*, *oltariu*, *lăcui*, *sălășluit*.
- d) Cuvinte, expresiuni originale: ca un fărădelege, călcători de lege și călcătorii legii, împotrivitari, robitali robime, cu lanțuri de aur înfășurată și împodobită, neîmpreunată feçoară; etc.

V. Despre transcrierea manuscriptului.

Manuscriptul e transcris cu litere latine, după fonetica sunetelor.

Numerii sunt transcriși cu cifre arabe și romane.

Cuvintele și literile ce nu se pot ceti bine și unde hârtia e ruptă, sunt punctate, ca = *rătăcire*, apoi = *în vestminte roșii*; etc.

(Va urma)

Pr. Mihail Georgiu.

Sfințire de biserică. Duminecă, în 27 Septemvrie a. c., se va sfinți biserică, radical renovată și pictată, din parohia *Fănațe*, tractul *Baia-Mare*, județul *Satul-Mare*, prin P. Sf. Sa Episcopul *Armatei Ioan*, ca delegat al P. S. S. Episcopului nostru *Nicolae*. Poporul nostru de acolo, în frunte cu vrednicul paroh *Augustin Șovrea*, se pregătește să întimpine cu toate onorurile pe înaltul Prelat, și din motiv că în părțile acestea, afară de sfințirea bisericii din *Baia-Mare*, — de acum 2 ani, — n'a fost nici una sfințită de Arhiepiscop.

Deces. Preotul *Ioan Mateiu*, din comuna *Sebeșul-de-sus*, prot. *Avrig*, distins cu brâu roșu, decorat cu *Răsplata muncii* pentru *Biserică* și *ordinul Coroana României*, s'a săvârșit din viață, după grele suferințe, Duminecă 13 Septemvrie a. c., în vârstă de 77 ani, din cari 54 în slujba sfântă a Domnului. — Fie-i țărâna ușoară.

Comitetul Central al Asociației clerului „Andrei Șaguna”, în ziua de 18 Septembrie c., s'a întrunit în Alba-Iulia, având la ordinea zilei pregătirea Congresului Asociației.

Pentru apărarea credinței. În congresul Asociațiilor femeilor române, ținut la Craiova, sub prezidenția dnei Maria Baiulescu, s'a votat și următorul desiderat: Credința apărătoare a neamului românesc, să fie baza educației naționale. S'o întărim, intensificând lupta contra influențelor sectelor religioase străine și a bolșevismului.

Donație. Credinciosul *Pântilie Gliga I. Dumitru* din Ibănești-pădure (prot. Reghin), a donat fondului sesiunii parohiale din acea parohie, suma de 11.000 Lei, ceea-ce în ziua de astăzi este o sumă foarte însemnată. Exprimăm marimimosului donator cele mai călduroase felicitări. Notăm că acest fond a fost înființat în anul 1926 tot de către un bun credincios al parohiei, Petru Obreja, donând 10.000 Lei și a fost apoi augumentat de către alți doi credincioși, Nicolae Chirteș și Dumitru Fărcaș, cu câte 5000 Lei. Azi fondul se ridică la suma de 42.000 Lei. Inițiativa creierii fondului, cât și îndemnul pentru augumentarea lui, au fost date de vrednicul paroh Const. Cotuțiu.

Internatul Facultății de teologie din Chișinău anunță că pentru anul universitar 1931—32, sunt libere 20 de burse pentru anul întâi. Bursele se acordă în urma unui examen-concurs absolvenților diplomați ai Seminarilor teologice și bacalaureaților. Examenul care se va ține la 15 Oct. c., constă din o probă scrisă: o lucrare din istoria literaturii române, o traducere din limba greacă și una din limba franceză; apoi o probă orală din istoria bisericească universală, din dogmatică și morală.

din punct de vedere al formei, se prezintă ademenitoare, având coperte în culori cu icoane și chipuri religioase. Dar conținutul acestor broșuri și cărți, este direct sectar și eretic; deci este periculos pentru acei credincioși ortodocși ai noștrii, care nu sunt cunoscători adânci ai învățaturii bisericii noastre ortodoxe.

Suntem informați, că unii dintre preoții noștri, cumpărând aceste cărți, fără a le studia mai de aproape, dau colportorilor sectari adrese de recomandare pentru vinderea cărților, adrese chiar cu sigilul parohial. Aceasta o fac din neștiință sau din neatenție.

Pentru a feri pe credincioșii noștri, dar mai ales pentru a feri tineretul, de cărțile și produsele literare tendențioase ale sectarilor, dispunem ca nici un preot să nu dea aprobare sau recomandare, nici verbală, nici în scris, pentru nici un fel de carte sau broșură, care nu este aprobată de P. Sf. Sa. Totodată îndrumăm dela începutul anului școlar, pe profesorii de religie, cateheți și preoți, precum și învățători, să atragă atențiunea tineretului nostru ortodox școlar, ca să nu cumpere și să nu folosească cărți religioase vândute de colportori streini, ci să cumpere numai acele cărți, cari sunt aprobate de autoritatea bisericească competentă și sunt recomandate de profesorii de religie sau de cateheți și preoți, cu încuviințarea prealabilă a chiriarhului competent.

Cluj, 2 Septembrie 1931.

Consiliul eparhial.

Nr. 6154—1931.

A V I Z

Absolvenții Seminarului din Sibiu, după notificarea primită dela I. P. S. S. Mitropolitul, nu pot fi admiși la hirotonire, deci nu pot fi candidați nici la parohiile cari nu se pot întregi în cale reglementară, ci au să se înscrie la Academiiile existente în Ardeal și să continue studiile ca elevi ordinari 4 ani.

Aceasta se comunică spre știre și orientare celor ce-i privește.

Cluj, la 15 Septembrie 1931.

Consiliul eparhial.

PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 5855—1931.

COMUNICAT

Ne-a venit la cunoștință, că în foarte multe părți ale bisericii noastre ortodoxe române, umblă o serie de colportori sectari, cu broșuri și lucrări religioase, care

Nr. 85—1931.

(47) 1—1

Publicație de licitație.

Conform legii contabilității publice, se publică concurs prin licitație pentru *furnizarea pâinei și carnei necesare Internatului Academiei Teologice ort. rom. din Cluj.*

Condițiunile speciale ale furnizării se pot vedea în orele de birou la Direcțiunea Internatului str. Bălcescu 21.

Licitația se va ținea pe baza ofertelor închise înaintate până la aceea zi, în 28 Septembrie 1931, la orele 10 a. m., în biroul Internatului.

Cluj, la 15 Septembrie 1931.

Direcțiunea Internatului.

Concurs de licitație.

Consiliul parohiei ort. rom. din *Deda*, jud. Mureș, dă în întreprindere *clădirea unei case parohiale.* Ofertele se vor înainta Oficiului parohial din Deda până la 27 August 1931, ora 12. Licitația se va ținea în aceeași zi la ora 2 p. m.

Planul și condițiunile speciale se pot vedea la oficiul parohial în orice zi.

Deda, la 14 Septembrie 1931.

Mihal Grecu,
paroh.

(49) 1—1

Ioan Buta,
epitrop.**CONCURS**

(48) 1—3

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Renașterea“, pentru postul de paroh în parohia de cl. II. *Idicel-pădure*, din protopopiatul Reghin.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela Stat conform calificației.
2. Sesiune parohială 4 jugh. arător și fânaș.
3. Casă și supraedificate în natură.
4. Una felderă și una zi de lucru dela fiecare cap de familie sau echivalentul în bani după prețul zilei.
5. Lemne de foc, în pădure pe picior.
6. Stola obicinuită.

Concurenții la acest post își vor înainta cererile provăzute cu documentele de lipsă oficiului protopopesc ort. român din Reghin; iar pentru a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în parohie în termi-

nul reglementar admis pe lângă prealabilă autorizație.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. Sf. Sa Episcopul nostru, fără de care act nu vor fi luați în candidare.

Idicel-pădure, la 15 August 1931.

I. Maloș, protopop.

Mihail Covrig, notar.

CONCURS

Pentru întregirea postului de *protopop* al tractului ortodox român al *Lăpușului*, împreună cu postul de paroh al parohiei centrale Tg.-Lăpușului, prin aceasta — conform hotărârii Consiliului eparhial luată în secțiunile unite la 27 August 1931 — se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia publicare în „Renașterea“.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar dela stat ca paroh și diurna protopopească.
2. Locuință în natură în casele parohiale din Tg.-Lăpușului cu supraedificate și cu grădină.
3. Sesiune parohială în estenziune de 20 jug. (10 jug. definitiv împroprietărită, 10 jug. în arândă forțată) și lemne din pădurea bisericii.
4. Alte venituri aprobate de forurile bisericești.

Concurenții îndreptățiți, conform concludului Congresului Naț. bisericesc nr. 111 din 1888 își vor înainta cererile de concurs, cu documentele prescrise, la Ven. Consiliu Eparhial în termenul indicat mai sus.

Concurenții au să prezinte act de învoire dela P. Sf. Sa Episcopul nostru, fără de care nu vor putea fi luați în candidare.

Dela concurenții din alte Eparhii se cere să prezinte și un act de învoire dela Chiriarchul lor, în înțelesul că, în caz de alegere și numire li se vor elibera literile dimisionale.

Hotărît în ședința consiliului protopopesc al tractului Lăpuș, ținută în Tg.-Lăpușului în ziua de 29 August 1931.

Președinte:

Prot. Dumitru Antal,
adm. protopopesc.

Notar:

Dr. Ioan Petruș.

Nr. 582).

„APROBAT“

(46) 3—3

Cluj, la 1 Sept. 1931.

Nicolae, episcop.